N^ER 9

KURYER LITEWSKI

w Wilnie w Piątek dnia 21 Stycznia v. s. 1827 roku.

WIADOMOŚCI KRAJOWE.

(z Ruskiego Inwalida).

Naywyższy Reskrypt

Do P. Ministra oświecenia narodowego i Główno-zarządzającego sprawami duchownemi obcych wyznań. Admirała A. S. Sziszkowa.

Alexandrze Siemionowiczu! Ogólném urządzeniem Ministeryów przepisano, ażeby mieli Towarzyszów Ministrowie. Uznawszy za dobrą ustanowienie to przywieść do skutku, przez naznaczenie Towarzysza po Ministeryum Wam powierzoném, znayduję potrzebną przesłać Wam potwierdzone przeze MNIE artykuły dodatkowe do zawartych w ogólném urządzeniu Ministeryów, o stosunkach i obowiązkach Towarzyszów Ministrów. Przeświadczonym będąc o gorliwości Waszey w służbie, nie wątpię, aby prawidła te, pierwszy raz wydane, nie podały Wam zręczności użycia z pożytkiem Towarzysza, wyznaczonego do Ministeryum Wam powierzonego, i dla własnego Waszego w trudach Waszych ulżenia.

Zostaję ku Wam przychylnym (*).

Na autentyku własną JEGO CESARSKIEY MOŚCI ręką podpisano: NIKOŁAY.

St. Petersburg d. 30 grudnia 1826 roku.

Artykuły dodatkowe do ogólnego urządzenia Ministeryów, o obowiązkach Towarzyszów Ministrów.

1. Towarzysze Ministrów przeznaczają się, dla ulżenia Ministrom w ich zatrudnieniach, dla przyśpieszenia niewstrzymanego biegu spraw, i dla zarządzania Ministeryum, w przypadku choroby lub nieobecności Ministrów.

2. Towarzysz, w czasie zarządzania Ministra, nie ma żadney władzy i żadnych nie daje zaleceń w swoiém imieniu; lecz przesyła je z poruczenia Ministra. Prawidło to się odmienia, gdy w czasie nieobecności lub choroby Ministra, Towarzysz na mocy § 215 ogólnego urządzenia Ministeryów, wchodzi w jego prawa, a tém samém nabywa prawa, dawania zaleceń w swoiem imieniu, zasiadania w Komitecie Ministrów i wchodzenia z przełożeniami do JEGO CESARSKIEY Mości.

3. Towarzysz Ministra zasiada w Radzie Ministra i jednaki ma głos z innymi członkami. W przypadkach, gdy Minister nie będzie na Radzie swojego Ministeryum prezydował, Towarzysz mieysce jego zastępuje.

4. We wszystkich szczególnych naradach, które na osnowie ogólnego urządzenia Ministeryów § 30, czy to w Radzie Ministeryum, czyli inaczey, exystować mogą, w celu ulepszenia jakieykolwiek części, gospodarskiey lub techniczney, Towarzysz będzie miał uczestnictwo, i podpisywać z innymi członkami postanowienia lub środki, na tychże naradach wnoszone.

5. Odbywanie spraw w Departamentach, zostaje zupełnie w tych granicach odpowiedzialności i wykonania, jakie są przez ogólne urządzenie Ministeryów zakreślone; Towarzyszowi zostawuje się prawo znaydowania się przy rozpatrywaniu przez Ministra przedstawień, należących do rozporządzeń, które, wychodząc z obrębu zwyczaynego wykonania, powinny bydź przesyłane do Rady Państwa, lub do Komitetu Ministrów.

6. Towarzysz ma prawo żądać wiadomości o sprawach, znaydujących się w Departamentach Ministeryum i Kancellaryi, do którego on należy; ażeby w zdarzeniach, punktami 1m i 2m objaśnionych, mógł zawsze z zupełną wiadomością, wchodzić do spełnienia jego obowiązków.

7. Stosownie do § 218 ogólnego urządzenia Ministeryów, Towarzyszowi może bydź oddawany tymczasowie główny zarząd jakieykolwiek części lub Departamentu, dla doprowadzenia ich do lepszego porządku, lub dla innych względów. Przy takiém rozporządzeniu, Towarzysz wchodzi z przedstawieniami do Ministra, na tey osnowie, jak jest zostawiono Dyrektorom; i jeśli przedstawienia te mają iść do Naywyższey uwagi, powinny bydź w ten czas stwierdzone podpisem Ministra i jego Towarzysza.

8. Towarzysz może przedstawić Ministrowi o tém wszystkiém, co tylko służyć może do poprawienia niedostateczności, w sprawowaniu Ministeryum okazać się mogących, lub co może obeymować środki albo rozporządzenia pożyteczne w wydziałach Ministeryum powierzonych. Takowe przedstawienia, jeśli będą przyjęte przez Ministra, powinny iść do Naywyższey uwagi wedle ustanowionego porządku, za spólném podpisem Ministra i Towarzysza. Jeśli zaś nie będą przyjęte przez Ministra, tedy, podając o nich do Naywyższey wiadomości, jak wyżey jest powiedziano, Minister powinien wyrazić opiniją, dla czego uczynione mu przełożenie, uznaje za niestosowne.

9. Ministrowi zostawuje się prawo, poruczania Towarzyszowi wszystkich tych spraw, których przeyrzenie wymagać może szczególney uwagi, lub które z lepszym skutkiem za pośrednictwem takiego prywatnego zajęcia się, do wykonania przywiedzione bydź mogą.

Na autentyku własną JEGO CESARSKIEY MOŚCI ręką napisano: *Ma bydź podług tego.*

St. Petersburg dnia 30 grudnia 1826 roku.

(*) *Teyże treści Reskrypt Naywyższy wydany został tegoż dnia do P. Zarządzającego Ministeryum spraw wewnętrznych z załączeniem pomienionych artykułów dodatkowych.*

NIDERLANDY.

Bruxella dnia 9 stycznia.

(z Gazety Warszawskiey).

Dnia 4 b. m. wyleciał na powietrze młyn prochowy blizko *Rotterdamu*, przez co 5 ludzi życie utraciło. Wybuch był tak mocny, iż przyległy dom takiegoż doznał nieszczęścia. Inne domy nie bardzo uszkodzone zostały; lecz wiele domów nad rzeką *Schie*, a nawet przed bramami miasta poniosło szkodę w dachach i oknach. Spaliło się w tym młynie 900 funt. prochu wagi niderlandzkiey.

— *Dnia 12 stycznia.* —

(Journal de St. Petersbourg).

Dwór nasz, z przyczyny zgonu J. K. W. Xię-

cia *Yorku* przywdział na 12 tygodni żałobę.

Wielu uczniów medycyny w uniwersytecie Utrechtskim, którzy od kilku miesięcy w Gröningdze pomoc lekarską dawali mieszkańcom, w zarazie tam grassującey, powrócili teraz do *Utrechtu*, gdzie równie od nauczycieli, jako i spółuczniów zaszczytnie zostali powitani.

Francya.

Paryż dnia 9 stycznia.

(z Gazety Warszawskiey.)

Powodem do wieści o spisku przeciw francuzom w *Pampelunie* był następujący wypadek: W cytadelli znayduje się kilka tysięcy sztuk broni; rząd przeznaczył ztamtąd wydać 2000 sztuk ochotnikom rojalistowskim z Nawarry, jeśliby się to gubernatorowi zdawało. Gdy dowódcy ochotników przybyli brać owę broń, oświadczył im gubernator, iż oczekuje dokładnieyszych rozkazów. Z przyczyny tego wstrzymania rozeszła się pogłoska, jakoby włościanie z Nawarry przybyli brać broń gwałtem, i jakoby gubernator widział się zniewolonym do użycia środków ostróżności. Taka jest cała historya spisku. Wreszcie 12 batalionów ochotników z Nawarry jest już dobrze uzbrojonych.

Niektóre dzienniki tuteysze przypominają wspaniałość *Ludwika XVI*, który roku 1792 z prywatey swojey kassy wspierał xięgarzy, bliskich bankructwa, któreby wiele rodzin pozbawiło chleba i przywiodło do rozpaczy.

Gdy pierwszy artykuł, zawarty w *Monitorze* tuteyszym, na obronę nowego projektu do prawa względem druku, uważały dzienniki oppozycyyne za zbyt łagodny, umieścił więc potém tenże *Monitor* drugi artykuł, mocnieyszy od poprzedzającego, a *Dziennik Rozpraw* i *Gazeta Codzienna* zostały wezwane urzędownie, aby go powtórzyły. Wyrażono w tym artykule: „Dotychczasowe prawa względem druku były niedostateczne; xiążki bowiem rozchodziły się po całym kraju pierwiey, nim zwierzchność wiedziała, co w sobie obeymowały; przy zaczęciu sprawy, już nie było exemplarzy.“ Co się tycze artykułu Pana *Chateaubriand*, gdzie to prawo nazywa Wandalskiém, przytacza *Monitor* następujący wyjątek z dzieła tego sławnego pisarza: *Monarchija podług konstytucyi:* „Wolność druku nie może istnąć, chyba z dzielném prawém powściągającém, któreby wykroczenie karało konfiskatą, potwarz niesławą, buntownicze pisma więzieniem lub wygnaniem, a czasem nawet śmiercią.“

Podany Izbie Deputowanych projekt do prawa względem zakazu handlu niewolnikami, obeymuje jeden tylko następujący artykuł: „W razie dopomagania lub handlu, zwanego *handlem Murzynów*, dowódcy, assekuranci, którzy wiedząc dali za expedycyą zapewnienie, kapitan lub dowódca i inni oficerowie okrętowi, będą karani wygnaniem i karą pieniężną, wyrównywającą wartości ładunku okrętowego. Kara ma bydź wymierzaną ogólnie na wszystkie osoby, objęte w pomienionym paragrafie. Prócz tego, kapitan i oficerowie okrętowi, mają bydź uważani za niezdatnych do wielkiey służby na królewskich i kupieckich okrętach francuzkich. Inni ludzie okrętowi poniosą karę więzienia od 3 miesięcy do lat 5. Jednakże wyłączeni są od tych kar ci, którzyby w pierwszych dwóch tygodniach po zawinięciu okrętu, złożyli doniesienie kommissarzowi morskiemu, przyzwoitym władzom, lub innym konsulom francuzkim, będącym w portach zagranicznych. Okręt będzie zabrany i skonfiskowany. Oznaczone w powyższey ustawie kary, nie znoszą bynaymniey kar, którym, stosownie do kodexu kryminalnego, podpadają wszystkie inne przestępstwa, popełnione na pokładzie okrętu.“

— Dnia 10. —

Burmistrz w *Lugdunie* polecił 13 nayznakomitszym fabrykantom, aby zrobili wykaz robotników, niemających zatrudnienia, oraz warsztatów czynnych i nieczynnych; zgoła, aby zdali sprawę o stanie fabryk i potrzeb robotników. Będzie to prawdziwy obraz tamecznego miasta, które nie dawno jeszcze kwitnęło, a teraz podupadło.

(z Korrespondenta Hamburskiego.)

Wedle wiadomości z Hiszpanii i od jey granic odbieranych, wyraża gazeta *Quotidienne*, miały bydź wydane rozkazy po prowincyach, względem wysłania wszystkich woysk na granice Portugalii. Przy końcu grudnia armija obserwacyyna hiszpańska składała się ze 24 tysięcy ludzi. Równie w Madrycie, jak i w całém królestwie powszechne było obruszenie się na Angliją. Mowa i ultymatum P. *Canninga* to sprawiły, iż wszelkie różnice zdań znikły, a duma narodowa do naywyższego podżegniona została stopnia. Teraz w Hiszpanii nie masz ani Apostolskich, ani Negros, ani Wolnych mularzy, lecz sami tylko nieprzyjaciele polityki angielskiey.

— Utrzymują tu, iż P. W. *A'Court* będzie mianowany posłem do St. Petersburga, a P. *Lamb* z Madrytu do Lisbony przeniesiony zostanie.

— Jeden z korrespondentów gazety *Constitutionnel* wyczytał w dzienniku *Wyższey-Garonny*, jakoby Król *Ferdynand*, dnia 29 grudnia, po wznieconém przez mnichów powstaniu, zrzekł się tronu dla brata swego, Infanta *Don Carlos*. Z tém wszystkiem wiadomość ta tyle zawiera w sobie niepodobieństwa do prawdy, iż sam *Constitutionnel* o tém powątpiwa.

— Podług teyże gazety, zakupione zostały we Francyi na rachunek Hiszpanii 100,000 karabinów, po 15 fr. sztuka, i do *Bajonny* wysłane. Niewiadomo, kto należne 1½ miliona franków wypłaci, jeśli tego na siebie nie przyjmą klasztory.

— Rząd hiszpański zamyśla, wszystkie osoby za liberalne uważane, oddalić z Madrytu.

— Od niedawnego czasu krąży wiele statków hiszpańskich po ciaśninie gibraltarskiey, dla broniania wylądowania na brzegi hiszpańskie, i wstrzymywania od dezercyi woysk hiszpańskich, rozłożonych w Andaluzyi.

— Małżonka Królewsko-szwedzkiego posła przy Dworze tuteyszym, Hr. *Löwenhjelm*, temi dniami powiła syna.

— Wczora P. *Benjamin Constant*, złożył w izbie deputowanych cztery prośby od drukarzy, i t. d. przeciwko prawu względem druku.

— Dnia 7 i 8 listopada r. z. wyspy Kanaryyskie straszliwey doświadczyły burzy. Podług listów ztamtąd pisanych do Kadyxu i Gibraltaru, liczba osób, które utraciły tam życie, dochodzi 1000. Pomiędzy tymi nieszczęśliwymi, znayduje się kommendant twierdzy *Candelaria* na Teneryfie, jego rodzina i cała osada. Fortyfikacye, budowy i okręty, nadzwyczayne poniosły szkody, a pomiędzy innemi, fregata francuzka zatonęła.

— Dnia 13. —

(z Monitora Warszawskiego).

Kommissya w izbie deputowanych do roztrząsania prawa o wolności druku, składa się z panów: Barona Dudon, Sainte-Marie, Miron de l'Espinay, Gauthier, Bonnet, Maquillé, Markiza de Moustier (byłego posła w Madrycie) i kawalera Berbis. Jednego już tylko członka braknie do zupełności kommissyi, który zapewne wczora został mianowany.

— Xiążę Polignac poseł francuzki w Anglii przybył do Paryża.

— Piszą z Bajonny 6 stycznia: „Dziś odbył się pogrzeb P. Basterrèche, deputowanego, który wczora umarł w dobrach swoich w Biandos. Należał do oppozycyi lewey strony.

— W Charteroi wynaleziono zupełnie nowy sposób oświecania miasta; ma on w doskonałości i dogodności przechodzić wszelkie dotychczasowe. Jasność i rzut światła daleko są większe niżeli z gazu. Przez ten wynalazek dowcipny i prosty, gorącość płomienia, dostarcza potrzebnego olejowi ciepła, i jakkolwiek ostrą byłaby pora roku, broni go od zamarznięcia.

ANGLIJA.

Londyn dnia 2 stycznia.

(z Gazety Warszawskiey).

Gazeta *British-Traveller* pisze wyraźnie, iż Xiążę *Wellington* mianowany jest naczelnym dowódcą woyska na mieysce Xiążęcia *York*. Taż Gazeta zapewnia, iż Xiążę *Cambridge* wymówił się od przyjęcia rzeczonego dowództwa.

Gazety tuteysze umieściły traktat pokoju, przyjaźni, handlu i żeglugi między Zjednoczonemi krajami północno-Amerykańskiemi i środkową Ameryką. Obeymuje 33 artykułów, i obszernie wskazuje zasady wzajemności, oraz zobopolne na przypadek woyny postępowanie podług prawidła, iż bandera zasłania ładunek.

Aktor *Kean* wrócił z północney Ameryki, i grywać będzie na teatrze *Covent-garden*.

— Dnia 9 stycznia —

Z powodu śmierci Xiążęcia *York* przerwano roboty w nowym zamku Królewskim. Zmiana straży w *St. James* odbywa się bez muzyki. Słychać, iż zwłoki zmarłego Xięcia będą przez dwa dni 18 i 19 b. m. wystawione w zamku Królewskim w *St. James*, a d. 20 b. m. sprowadzone do *Windsor*, zostaną tam pochowane w grobie rodziny Królewskiey. Truna wierzchnia jest z naypięknieyszego drzewa mahoniowego, ma grubości cal jeden, i waży blisko 3 cetnary.

Deputacya sądu aldermanów podała Lordowi Prezydentowi miasta adres z wynurzeniem smutku z przyczyny zgonu Xiążęcia *York*, i prosiła, aby ten adres złożył Monarsze.

Chirurg i Aptekarz Królewscy, oraz Aptekarz zmarłego Xiążęcia, zaczęli wczora balsamować zwłoki tego Xięcia. Trumna białą materyą jedwabną wewnątrz wybita, będzie napełniona różnemi korzeniami.

Dzisieysza Gazeta *Goniec* pisze: „Z naywiększą ciekawością oczekujemy wiadomości z Hiszpanii i Portugalii. Dowiemy się z Portugalii, czyli woysko Angielskie sprawiło jaką odmianę w wewnętrznych interessach tego kraju, lub czyli powstańcy odważą się dawać odpór potężnemu nieprzyjacielowi. Nieprzeyrzana zasłona okrywa politykę Hiszpanii. Z dotychczasowego jey postępowania wnieść można, iż Ministrowie jey nie wiedzą, co Anglia uczyniła, i czynić postanowiła.“

Żołnierze morscy z floty stojącey oddawna przy uyściu *Tagu*, otrzymali rozkaz aby wrócili do Anglii; zaniechano oraz w kraju naszym zaciągu ludzi na żołnierzy morskich. Zdaje się więc, jakoby rząd nasz był tego zdania, iż w Portugalii wszystko się ukończyło.

Mieszkańcy celnieyszych części miasta *Londynu* zebrali się w celu obmyślenia sposobu pozbycia się złodziejów i kobiet złego życia, które wciąż się mnożą w tey stolicy. Skarżyli się nadewszystko na wyrazy, jakiemi obrażają uszy uczciwych ludzi zgraje tych nieszczęśliwych stworzeń po ulicach, jako też i na ohydny widok, jaki przedstawia tłum małych żebraków, którzy pod pozorem wzywania litości, uczą się okradać przechodzących.

Gazeta wychodząca w *Bagota* donosi z *Panama* pod dniem 20 sierpnia, iż Poseł wyprawiony z Grecyi przybył do *Boliwara* z poleceniem, aby mu ofiarował 200 po większey części uzbrojonych okrętów i 4000 maytków, a za to prosił o nadanie gruntów dla Greków, wynoszących się z kraju. Postępowanie tego Posła jest tak umiarkowane i wystawił tak wzruszający obraz nędznego stanu Oyczyzny swojey, iż wzbudził naywiększą litość.

Dnia 10 stycznia.

Zmarły Xiążę *York*, lubo oddawna był bardzo chorym, trudnił się jednak ciągle swojemi czynnościami. Odbierał codzień rapporta woyskowe, chodził zawsze w mundurze, który dopiero na kilka dni przed zgonem nosić przestał. Tak dokładnie znał naturę i stopień swojey choroby, iż rano w dzień śmierci swojey rzekł: *Wiem, iż muszę umierać.* Te były ostatnie jego słowa. Czynność jego, pracowitość, ranne wstawanie, są powszechnie wiadome. Mylonoby się jednak, gdyby ztąd wnoszono, iż miał czerstwe zdrowie. W ostatnich czterech latach podlegał boleściom kurczu, i dla tego nie sypiał w łóżku, lecz w wygodnem krześle z poręczami, przy którém zawsze stało lekarstwo na tę chorobę. Umarł zaś na puchlinę, zwaną technicznie *Ascites*. Przywołany na żądanie Króla Jmci lekarz *Cooper*, obeyrzawszy chorego, oświadczył zaraz, iż jest bez nadziei życia. Radził jednak pompować wodę z uda, co też nastąpiło, lecz nie pomogło.

Gazety tuteysze umieszczają kilka anekdot z życia Xięcia *York*, który będzie pogrzebany z honorami woyskowemi. Xiążę *Norfolk*, jako Marszałek Królestwa Angielskiego, wydał odezwę do wszystkich obywateli, aby od dnia 11 b. m. włożyli żałobę. Całe woysko lądowe i morskie nosić będzie grubą żałobę do d. 20 b. m. Wszystkie okręty spuściły bandery do połowy masztu, co potrwa aż do zachodu słońca d. 20 b. m.

Z powodu interessu Katolików, codzień wiele osób bywa u Pana *Canninga*, który przez gorliwość swoję w tey mierze, traci przychylność wyższego duchowieństwa Angielskiego.

Słychać, iż Król Hiszpański domaga się od Wielkiey Brytanii: 1) aby Gubernatora w *Gibraltarze* oddalono, i aby odtąd malkontentom Hiszpańskim nie pozwalano uzbrajać tam wypraw przeciw Hiszpanii; 2) aby kaprom południowo-amerykańskim nie wolno było zawijać ze zdobyczami do portów Angielskich nad morzem Śródziemném, oraz, aby nieprawnie zatrzymaną tym sposobem własność Hiszpańską w rzeczonych portach oddano; i 3) aby związki dyplomatyczne między Wielką Brytanią i nibyto niepodległemi krajami południowo-amerykańskiemi, dopóty ustały, dopóki ich Hiszpania za takie nie uzna.

Listy z Portugalii donoszą, iż *Magessi* i towarzysze jego zapędzeni do Hiszpanii, uzbroili się w *Badajoz* do nowego wtargnienia. Władze Hiszpańskie dały powstańcom 6000 ładunków i 12 kruzad pieniędzy.

HISZPANIJA.

Madryt d. 1 stycznia.

(z Gazety Warszawskiey.)

W święto Bożego Narodzenia, cała rodzina Królewska była na Mszy ś. o północy w kaplicy zamkowey. W drugie święto, Radcy trybunału i inni urzędnicy byli przypuszczeni do pocałowania ręki Monarchy, co trwało od godziny 11tey do 1szey. Po obiedzie pojechali Królewstwo Ichmość ośmiokonnym pojazdem do Kościoła Panny *Maryi* w *Atocha*. Tłum ludu, zebrany w *Prado*, napełniał powietrze radośnemi okrzykami.

Słychać, iż wszyscy uważani za liberalistów, lub ci, którzy w milicyi narodowey rewolucyyney służyli, mają bydź oddaleni z tuteyszey stolicy. Los ten dotknąłby przeszło 10,000 ludzi.

Hrabia *Ofalia* został mianowany nadzwyczaynym posłem i pełnomocnym Ministrem naszym przy Dworze Londyńskim, na mieysce Hrabiego *Alkadia*. Wymawiał się z początku od tego urzędu, lecz go potém przyjął.

Dowiadujemy się, iż 200 żołnierzy z 2go półku gwardyi, ciągnących z *Madrytu* do *Naval-Carnora*, zaraz pierwszego dnia zbłądziło w drodze. Inne półki były szczęśliwsze w swoim pochodzie. Następnego dnia wysłano 12 dział artylleryi gwardyi. Dnia 21 grudnia nadszedł z Francyi rozkaz, aby brygada Szwaycarów natychmiast opuściła Hiszpanią, lecz wiadomość tę tajono. W kilka dni potém inny goniec przywiózł przeciwny rozkaz. Twierdzą, iż gdy Jenerał *d'Arbaud-Jouques* doniósł Królowi *Fenrdynandowi* o pierwszym rozkazie Rządu swego, Monarcha ten odpowiedział, iż oba półki szwaycarskie zostają w służbie jego, i że się z Królem francuzkim ułożył, aby pozostały do straży przyboczney.

Oprócz woyska, które pod dowództwem marszałka polnego *Rodil* wyruszyło ku granicy *Al-*

cantara, inny korpus ciągnie ku *Badajoz*. Słychać, iż jenerał porucznik *Sarsfield* obeymie naczelne dowództwo nad tém całem woyskiem.

Portugalia.

Lisbona dnia 28 grudnia.

(z Gazety Warszawskiey.)

Słychać, iż więźnie, których 31 sprowadzono na statku parowym z *Oporto* do tuteyszey stolicy, dwa razy zbuntowali się podczas żeglugi, i chcieli przymusić kapitana, aby zawinął do portu *Vigo*. Szczęściem, kapitan wziął przewagę nad niemi, i dostawił ich do *Lisbony*. Podróżne kobiety, których blizko 100 znaydowało się na tym statku zostawały w naywiększey bojaźni.

Przywrócenie stosunków dyplomatycznych między Portugalią i Hiszpanią sprawiło tu wielkie wrażenie i oznacza zamiary pojednawcze obu gabinetów. Gazeta tuteysza umieściła w tey mierze następujące pisma urzędowe:

1) *Nota do Hrabiego* Casa-Flores, *posła hiszpańskiego*.

„Podpisany Minister sekretarz stanu spraw zagranicznych dowiedział się z radością o załączoney nocie, podaney d. 18 b. m. Posłowi Angielskiemu, w którey JW. *Don Manuel Salmon* wyraźnie nagania przedsięwzięcia powstańców Portugalskich, i donosi, iż Rząd Króla Jmci Katolickiego gotów jest przyjąć Ajenta dyplomatycznego, któregoby N. Infantka Rejentka upoważniła, skoro JW. Hrabia *Casaflores* powróci do swego urzędowania, jako poseł Króla Jmci Katolickiego. Niżey podpisany przedstawił wspomnioną notę N. Infantce Rejentce, która chcąc dać dowód, ile przejęta jest chęcią utrzymania pokoju i przywrócenia dobrey harmonii między Portugalią i Hiszpanią, rozkazała niżey podpisanemu, aby JW. Hrabiego *Casaflores* uwiadomił, iż N. Infantka Rejentka skłania się przyjąć proponowane pojednanie, i prócz tego dać posłuchanie rzeczonemu posłowi jutro o godzinie wpół do 1szey z południa w pałacu *Ajuda*. Zaraz potym JW. Pan będziesz uważany za przywróconego do wszystkich swoich praw i przywilejów, jako poseł Króla Jmci Katolickiego. Niezwłoczne uskutecznienie wszystkich obietnic danych przez Hiszpanią i wymienionych w okolniku JW. *Don Manuel Salmon* z d. 28 listopada, a mianowicie prędkie oraz zupełne rozbrojenie i rozproszenie korpusu *Magessego*, znaydującego się teraz na ziemi hiszpańskiey, powinno się uważać za konieczny czyn tego pojednania. Wiele przedmiotów pozostaje jeszcze do ułatwienia, i niżey podpisany będzie miał zaszczyt porozumienia się w tey mierze z JW. Panem, gdy JW. Pan obeymiesz znowu urzędowanie. Pan *Lima*, którego N. Infantka Rejentka raczyła mianować swoim sprawującym interessa przy Rządzie Króla Jmci Katolickiego, dopóki jey się nie podoba wybrać Ajenta dyplomatycznego wyższego stopnia, odbierze potrzebną instrukcyą. Niżey podpisany korzysta z tey sposobności, ponawiając JW. Hrabiemu *Casaflores* zapewnienia swego szacunku i wysokiego poważenia. W pałacu *Ajuda* dnia 25 grudnia 1826.

(podpisano) *Don Fran. d'Almeida*.

2) *Okolnik* Don Manuela Salmon z d. 28 listopada. Donosi w nim o wiadomych już środkach, jakich Król *Ferdynand* kazał użyć przeciw powstańcom portugalskim.

3) *Nota* Don Manuela Salmon do posła angielskiego. Odwołuje się w niey do wspomnionego okolnika z dnia 28 listopada, i powtarza zapewnienie, że Król *Ferdynand* przejęty jest naywiększym gniewem i boleścią z powodu, iż Portugalczycy nadużyli dozwolonego im przytułku na ziemi hiszpańskiey.

4) *Nota* Hrabiego Casaflores do Ministra spraw zagranicznych: „W skutku tego, co mi JW. Pan we wczorayszey nocie donosisz, będę miał zaszczyt stawienia się, jak nayśpieszniey, dziś, o w pół do 1wszey z południa w pałacu *Ajuda*, abym złożył moje uszanowanie N. Infantce Rejentce. Mam honor etc."

Nie mamy ważnych wiadomości o powstańcach. Margrabia *Chaves* wszedł z gieryllasami i 1000 żołnierzy do *Viseu*. Ciągnie przeciw niemu Jenerał *Claudino*, który niedaleko *Oporto* przeprawił się przez *Duero*, i d. 17 b. m. miał sobie przywrócić związek z *Azeredo*. Hrabia *Villa-Flor* znayduje się ciągle w okolicy *Guarda*.

Dnia 27 b. m. 4 okręty liniowe Angielskie z woyskiem zarzuciły kotwicę przy uyściu *Tagu*. Na jednym z nich znayduje się Jenerał *Clinton*, naczelny dowódca tego woyska.

Ameryka.

(Journal de St. Petersbourg.)

List z *Lima* pod d. 5 sierpnia donosi: „Peruwianie w ogólności są niekontenci z postępowania Boliwara; rozwiązał on ich kongress i wysłał do *Panama* około 5000 ludzi z ich woysk, zostawując swoich kolumbiyczyków po wszystkich wioskach, dla utrzymywania ludu w posłuszeństwie i utrwalenia swojey powagi.

„Powiadają, że Boliwar pragnie pod jeden rząd połączyć Kolumbiją, Peru i Boliwiją, a dla dopięcia tego celu, poduszczył do buntu jednego ze swoich nayzaufańszych jenerałów, w stronie północney. Nowa konstytucya nadana krajowi Boliwii, a nadewszystko warunek, względem wyboru prezydenta dożywotniego, nieodpowiedzialnego, mającego prawo obierania po sobie następcy, niepodoba się powszechnie ludowi.

„Wnosząc z teraźnieyszych kroków Boliwara, pewną zdaje się bydź rzeczą, iż zawrze przymierze z Cesarzem Brezyliyskim, a potém przedsięweźmie podbicie *Chili* i *Buenos-Ayres*, i przybierze tytuł Cesarza, prezydenta lub Króla tych wszystkich krajów.

— Odebrano przez *Buenos-Ayres*, doniesienia z Wyższego Peru pod d. 7 września. Na kongressie czytano poselstwo rządu, mające na celu propozycyą, bądź pomszczenia się orężem zniewagi wyrządzoney przez Buenos-Ayres rzeczypospolitey Boliwii, przez odmówienie uznania jey niepodległości, bądź przestania na odpowiedzi na to milczeniem pogardy, bądź nareszcie domagania się w tey mierze nowych explikacyy u ministeryum tego kraju. Po nader żwawym sporze, w ciągu którego wielu deputowanych radziło zerwać wszelkie związki z Buenos-Ayres, poselstwo odesłane zostało do szczególnego komitetu. Nra jedne po drugich, gazety *Messagere Argentino*, zawierają długie uwagi nad tym przedmiotem i niesprawiedliwością dyktatora, pragnącego wygnać z Peru wszystkich obywateli Buenos-Ayreskich i Chiliyskich. Pod datą 28 października, taż gazeta donosi, iż surowe środki, przeciwko nim przedsiębrane, następują bez przerwy, i że są zmuszeni opuszczać swoje własności. Rząd peruwiański utrzymuje, że Buenos-Ayreszczykowie mają zasady zbyt liberalne, i że ich przytomność w kraju niebezpieczną jest dla Peruwianów, których rząd na innych gruntować się powinien zasadach. Skąd wypada, że jakiekolwiek są ich usługi lub powołanie, wszyscy powinni bydź wygnani.

— Fregata brezyliyska *Gentil Americana* rozbiła się około *San-Jose*, podczas burzy d. 28 września. Potrafiono tylko ocalić kilka jey armat: 28 okrętów wywróconych zostało na brzegu, a sześć statków kupieckich zatonęło w samym porcie *Monte-Video*.

— Dr. *Francia* zabrał dwa okręty, wysłane z *Vacas*, na zwiedzenie rzeki *Bermejo*. Zaprowadzono je do *Nambuca*, gdzie osadę pod ścisłą straż oddano.

— Mówią głośno o powstaniu w prowincyi *Tarija*, która została wcieloną do Wyższego-Peru (Boliwii).

— W *Monte-Video* odkryto spisek pomiędzy kupcami, którzy chcieli namówić woysko do oddania im twierdzy.

Pozwolono drukować. Z polecenia JW. Litewskiego Wojennego Gubernatora.
Andrzey Bucharski Rzeczywisty Radca Stanu i Kawaler.

w Drukarni Redakcyi.

Wilno dnia 21 stycznia v. s. 1827 Roku.

W skutek Ukazu z Rządu Gubernialnego Wileńskiego pod dniem 18 decembra 1826 roku za N. 49.948 wyszłego, i za onym nastałey w Magistracie Miasta Wilna rezolucyi, na dniu 24 idącego dopiero miesiąca januaryi zostanie rozpoczętą w Ratuszu Wileńskim publiczna wyprzedaż ruchomości po zeszłym Regencie Doboszyńskim pozostałey; o czém Magistrat Wileński dla powszechney wiadomości wydaje niniejszą awizacyą. Roku 1827 miesiąca januaryi 17 dnia, Karol Gain R. M. W.

Regent Degutowicz.

2 Sąd Taxatorsko-Exdywizorski za Remissą Sądu Gł. Wileń. 2go Departamentu w majętności Pomuszu JW. Rachelli z Kościuszków Platterowey Assesorowey Sądu Gł. Wileńskiego ustanowiony, do mieysca swojego sądownictwa na dniu 10 praesentium jako w terminie z odroczenia właściwym na rozsądzenie sprawy oczewiście JWW. zeszłego Tadeusza i żyjącey Rachelli z Kościuszków Platerów z kredytorami, przybywszy i juryzdykcyą Sądów swoich zareassumowawszy, termin ostateczny, dla wzięcia sprawy w oczewistą namowę dzień 10 miesiąca februar. teraz. roku zadeterminował, izby więc interessowane strony przed naznaczonym terminem stosunki swoje w tymże Sądzie Exdywizorskim objawiły; Sąd Exdywizorski pod skutkami aminissyi zastrzegł, o czém przez awizacyą Kuryera Lit. strony trzykrotnie zawiadamia. Roku 1827 januaryi 11 dnia.

Onufry z Klimontu Klimowicz Sądu Ziem. Ptu Wiłkom. Prezydent.

Antoni Swiętorzecki Prezes Grodu Zawileyskiego Exdywizor.

Karol Kozieł Sędzia Grodz. Ptu Wileńskiego i Exdywizor.

Regent Marcin Peżarski.

2. Stosownie do rozporządzenia Zwierzchności odbędzie się w dniach 26, 28 i 31 miesiąca maja roku teraźnieyszego, licytacya, na dostarczenie słomy w przeciągu 12tu miesięcy, zaczynając od 1 lipca tegoż roku, dla woysk konsystujących w mieście Wilnie i Powiecie Wileńskim. Życzący przyjąć na siebie tę powinność, zechcą w terminach wymienionych jawić się w Kancelaryi Urzędu mojego, gdzie w tym przedmiocie dostateczną mogą powziąć informacyą. 1827 roku stycznia 14 d. (podpisano) Marszałek Wileński i Kawaler Stanisław Jasieński.

Za zgodność: Sekretarz Siemaszko.

3. Woźny niżey własną ręką wyrażony, oznaymuję W. Janowi Tukale b. Kapitanowi woysk Polskich, iż z instancyi W. Dominika Skarzyńskiego Skarb. Trock. w poparciu skargi od dekretu oczewistego Sądu Ziem. Wileń. na dniu 3 xbra 1826 roku ogłoszonego z W. Panem i sukcessorami Moyżela, pozew według nauki prawa po W. Pana Jana Tukałę Kapitana, do drzwi Sądowych na dniu 5 januaryi teraźnieyszego roku przybiłem, co ażeby do wiadomości Wmści doszło, i iżbyś od daty wyż zjaśnioney na rozprawę prawną za niedziel sześć przed Sąd Główny Litewsko-Wileński 2go Ciągłego Departamentu stanął. Obwieszczam Piotr Poczepowicz Woźny Ptu Wileń.

2 Oświadczenie Imieniem JW. Jana Graffa Medema zanosi się w szczególności mieniąc o to: że oblig od zeszłych s. p. Rapow dziedziców dóbr Pokraja, Feldhoffa i Bixten na TB. dwanaście tysięcy sześćset 1809 roku żall. wydany, 1826 roku in xbri zginął, w zapobieżeniu więc jakieykolwiek bądź ztąd wyniknąć mogącey stracie, zmuszonym żałący się Graff Medem zostaje, zapisać niniejsze oswiadczenie i przez Gazetę Kuryera Litewskiego ogłosić powyższą okoliczność, równie i to, że oddawcy znalezionego obligu, rubli assygnacyynych sto w nagrodę przeznaczył. Datt 1827 roku januaryi 3 dnia.

Takowe oswiadczenie w Imieniu Aktora JW. Medema jako Plenipotent podpisuję.

Teofil Narkiewicz Regent Ziemski.

Roku 1827 miesiąca stycznia 10 dnia. Przed Aktami Jego Imperatorskiey Mości, Ziemskiemi Powiatu Szawelskiego, stawająo osobiście W. JPan Teofil Narkiewicz Regent tegoż powiatu, takowe oświadczenie do Akt podał. Przyjąłem, i że jest w Aktach, poświadczam. Ziemski Szawelskiego Powiatu Regent Leopold Bądzkiewicz.

Dozwolono drukować. 18 stycznia 1827 roku Cenzor, Radzca Kollegialny Symon Żukowski.

3 Magistrat Miasta Grodna podaje do powszechney wiadomości, iż w skutek wyszłego Zalecenia od JW. Cywilnego Grodz. Gubernatora i Kawalera, dnia 4 teraznieyszego miesiąca i roku z N. 95, w tymże Magistracie odbywać się będzie licytacya na wzięcie w arędę zboru prowentow mieyskich, targowego, brukowego, pomiernego od zboża wagowego, i czopowego od zagranicznych trunkow; życzący przeto osoby wziąść w arędę, zbor tych prowentow, zechcą jawić się z prawnemi kaucyami do tegoż Magistratu w naznaczonych następnych trzech terminach: 25 januaryi, 10 i 21 februaryi roku idącego, gdzie takowa licytacya w stosowności do porządku prawa odbywać się będzie. Datt 1827 roku stycznia 7 dnia.

Prezydent Jan Dietrich.

Regent Cyrnhof.

NOWE DZIEŁA

W Redakcyi gazety Kuryera Litewskiego są drukowane i znaydują się do nabycia.

Krótki wykład Mineralogii podług zasad Wernera, przez Norberta Alfonsa Kumelskiego. Część 1sza z 4ma tablicami kolorów minerałów i jedną krystallizacyi . . . . kop. 50

— Część 2ga . . . . kop. 75

Rys systematyczny nauki o Skamieniałościach czyli Petrefaktologia, przez Norberta Alfonsa Kumelskiego . . . . kop. 37½

Buchhalterya ułatwiona, czyli sposob utrzymywania xiąg kupieckich, pojedyńczego i podwóynego rachunku, podług metody Edmonda de Grange, przez Stanisława Budnego . . . . kop. 50

P. Zschoke powieść, Jasnowidząca, przełożona przez A. J. Jurkowskiego, we dwóch tomikach . . . . kop. 60

Dozwolono drukować dnia 27 listopada 1826 roku. Cenzor Radzca Stanu Ignacy Reszka.

2 *Znayduje się do przedania w xięgarni Uniwersyteckiey JP. Józefa Zawadzkiego i u Fr. Moritza*

Sonety Adama *Mickiewicza*. Moskwa, w drukarni Uniwersytetu, 1826. w 4ce na pięknym papierze welinowym. Cena rub. sr. 1.

---

3. Astronomia zawarta we 22ch lekcyach, we dwóch częściach, z siedmiu tablicami figur, z dodatkiem obeymującym zagadnienia Astronomiczne, znayduje się w *Wilnie* w xięgarniach Zawadzkiego: Moritza, Żółkowskiego. W *Warszawie*, w xięgarni Zawadzkiego i Węckiego. Cena obu części z dodatkiem rubli sr. 2 kop. 25.

Dozwolono drukować. Dnia 17 stycznia 1827 roku. Cenzor Ignacy Reszka.

KATALOG

Nasion świeżych znaydujących się w ogrodzie P. Strumiłły w Wilnie do sprzedania, zebranych w roku 1826.

Nasiona ogrodowe.

		kop. sr.
Majoran	paczek	15
Bazylika	ditto	15
Melissa officinalis	ditto	15
Szpinak	ditto	15
Ogórki holenderskie zielone długie	ditto	20
Ogórki Indyyskie wielkie, grube	ditto	20
Ogórki Angielskie ranne	ditto	20
Ogórki gruntowe zielone i białe	ditto	10
Ogórki Angielskie gruntowe	ditto	15
Melony cukrowe	ditto	20
Melony Tureckie	ditto	20
Melony w różnych gatunkach	ditto	20
Melony zimowe, *siać ostatnich dni maja*	ditto	30
Melony pomarańczki	ditto	20
Melony hiszpańskie zielone, *bardzo słodkie, zerwane mogą leżeć 3 miesiące bez zepsucia się*	ditto	50
Kawony zielone wielkie mięso czerwone	ditto	20
Kawony francuzkie żółte	ditto	20
Kawony w pasy mięso czerwone	ditto	20
Kawony w różnych gatunkach	ditto	20

Nota nasiona ogórkow kawonow i melonow od trzech lat dawne.

Arbuzy pudowe białe	ditto	10
Arbuzy pudowe pomarańczowe	ditto	10
Arbuzy zielone 3 pudowe	ditto	20
Tykwy białe okrągłe	ditto	10
Tykwy pomarańczowe	ditto	10
Tykwy pomarańczowe chropowate	ditto	10
Kalafiory angielskie ranne	ditto	50
Pomidory *do użycia kuchennego*	ditto	15
Kapusta biała głowiasta, holenderska	Łót	10
Kapusta czerwona głowiasta	ditto	10
Kapusta włoska Safoika	ditto	15
Kalarepa liliowa wielka	Łót	10
Kalarepa biała ranna wiedeńska	ditto	15
Brukiew biała	ditto	10
Brukiew żółta amerykańska	ditto	10
Jarmuż fryzowany zielony	ditto	10
Jarmuż fryzowany granatowy	ditto	10
Jarmuż pstry	ditto	15
Endywia kędziarzawa żółta	ditto	15
Endywia kędziarzawa zielona	ditto	15
Sałata wersalska w głowach wielkich	ditto	20
Sałata hiszpańska w głowach wielkich długo trwających	ditto	20
Sałata brunatna inspektowa i gruntowa	ditto	15
Sałata bardzo ranna głowiasta	ditto	15
Sałata krwista	ditto	20
Sałata Rzymska wielka, *którą blechować jak Endywią*	ditto	15
Sałata francuzka cykoryowa którą także blechować	ditto	30
Sałata pracht głowiasta	ditto	30
Sałata inspektowa cukrowa	ditto	15
Sałata pstra głowiasta	ditto	15
Radyssa miesięczna żółta	ditto	20
Radyssa miesięczna biała okrągła	ditto	10
Radyssa czerwona okrągła	ditto	10
Rzodkiewka miesięczna biała	ditto	10
Rzodkiewka miesięczna liliowa	ditto	10
Cebula hiszpańska czerwona	ditto	15
Cebula holenderska żółta	ditto	15
Salery lipskie wielkie	ditto	10
Salery wielkie żółte	ditto	15
Pory wielkie zimowe i letnie	ditto	10
Cykorya brunświcka	ditto	10
Szczaw holenderski	ditto	10
Pietruszka cukrowa, ćwierć funta		30
Marchew pomaranczowa	ditto	30
Marchew żółta	ditto	30
Marchew angielska	ditto	60
Marchew holenderska bardzo ranna	łót	15
Buraki angielskie ćwikłowe ćwierć funta		30
Buraki holenderskie ćwikłowe	ditto	30
Buraki francuzkie białe cukrowe	łót	$7\frac{1}{2}$
Groch cukrowy tyczkowy	funt	40
Groch cukrowy karłowy	ditto	40
Fasole perłowe	ditto	30

Kwiaty.

Lewkonia letnia w 10 kolorach	paczek	50
Lewkonia zimowa w 10 kolorach	ditto	30
Lak czyli Fiołki w 3ch odmianach	ditto	30
Astry chińskie pełne w 8 farbach	ditto	30
Malwy pełne zimowe w różnych farbach	ditto	20
Malwy chińskie w różnych farbach		30
Balsaminy pełne w 8 farbach	ditto	30
Georginy w różnych far.	ditto	30
Mak pełny w 20 farb.	ditto	15
Rezeda wonna	ditto	15
Ostróżki w różnych kolorach pełne	ditto	15
Nasiona różnych kwiatow letnich a naywięcey długo-trwałych, w paczkach osobnych wyborowych gatunkow 56		rub. sr. 3
Takichże nasion gatunkow 28		r. 1 k. 50

W tym ogrodzie znaydują się do zbycia wszelkie rosliny treybhauzowe, oranżeryyne, i ogrodowe; oraz krzewy i rosliny długo trwałe do ozdoby angielskich ogrodow, podług osobnego katalogu za mierną cenę. Szczepy drzew owocowych, jabłek, gruszek, śliwek, trześni, wiszeń, morel, brzoskwin, fig, winorosl w naylepszych gatunkach. Porzeczki holenderskie wielkie białe, cieliste, różowe, czerwone. Agrest angielski wielki w różnych farbach i odmianach. Maliny maltańskie żółte, i amerykańskie czerwone wielkie etc. Życzący nabyć zechcą adresować do ogrodnika Hieronima Schroedersa mieszkającego w ogrodzie, który z akuratnością każdemu usłuży. A jeśliby kto życzył sobie mieć pocztą przesłane, dołączy na wydatki pocztowe.

Kurs wileński na assygnaty od dnia 18 januaryi: rub. sreb. 3 rub. $82\frac{1}{2}$ kop., czerw. złoty nowy r. 11 kop. 85; imperyał 38 rub. 25 kop.

Obserwacye metoerologiczne.	Czas obserwacyi.	Wysokość Barom.	Wys. Ther. Réau.	Wiatry.	Odmiana w powiet.
	d. 20 godz. $7\frac{1}{2}$ zrana.	27 cal. 6,1 lin.	+ 1 stopni	Południowy.	Pochmurno
	d. 21 — — —	27 — 3,6 —	0 — —	Zachodni.	Pochmurno